

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság, a Bíráló Bizottság javaslatára
ICOMOS-Díjban részesíti

a

Gyula, Harruckern-Wenckheim-Almásy kastély felújítását és látogatóközpont létrehozását

A Dél-Alföldi országrész nem tartozik a kiemelkedő jelentőségű műemlékekben gazdag területek közé. E tekintetben egészen biztosan kivétel Gyula, ez a határközeli város. Méltán híres középkori eredetű téglavára, amelynek környezete nagyívű fejlesztések elé néz. A programban kiemelt szerepet játszik az egykori Szigeterőd területén helyet foglaló kastély új rendeltetést befogadó felújítása. Az egykoron kapusházként működő törökkori bástya ma az Almásy-kastély része. Építtetője az 1720-as években Harruckern János György volt. Fia, Ferenc, az épületmagot barokk stílusban bővítette, majd az új tulajdonos Wenckheim család ugyancsak Ferenc nevű tagja fejlesztette tovább, és 1801-ben tette nemesi rezidenciává. Hamarosan magasrangú uralkodót üdvözöltek itt I. (Habsburg-Lotaringiai) Ferencet, az utolsó német-római császárt. A 20. század első felében az Almásy család birtokolta az addigra teljes egészében kiépített rezidenciát, amelyet 1943-ban vett meg tőlük a város. A kastély a második világháborút követő államosítás után előbb traktorista-iskolaként, majd hosszú évtizedekre csecsemőotthonként szolgált.

A kastélykertben még az Almásyak kezdték meg a termálvizes fürdő kialakítását, mely 1958-tól gyógyvizes helyként ismert. Ez az „újítás” egyrészt fellendítette a város fürdőkultúrájának fejlesztését, másrészt viszont a kastély eredeti fényének halványulását hozta. A 2000-tól üresen tátongó, pusztulásnak indult kastély kiépítése a gyulai műemlékegyüttes (a vár- és védműrendszere) látogatóközpontjaként a tervezett komplex fejlesztésbe illeszkedik. A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal alapos és szakmailag hiteles munkájával támogatott kutatással előkészített kastély-helyreállítást pontosan kidolgozott, minden részletében nemes nagyvonalúsággal mérlegelő, illeszkedő szemléletű kortárs építészeti magatartás jellemzi. Részletei mesterien megoldottak: az egykori konyha padozatának közérthető bemutatása, a szépen behelyezett rácshíddal és rajta a makettel, a tárlók és bemutatópanelek eleganciája, a térbe állított „bemutatódoboz” arányos elhelyezése a múzeumbolt terében, a korai kúria-alapfalak láttatása, magasan felülmúlja minőségében a konvencionális üvegpadrólás megoldást. A desing-bútorok és a megvilágítás néhol sejtelmes, másutt attraktív megjelenése hozzájárul a kortárs beavatkozás eleganciájához. Az emelet a történeti enteriőrök tárháza – a kortárs elemek visszahúzódó és informatív alkalmazásával. A történeti témákat feldolgozó kishobák installációja is elegánsan illusztratív. A bemutatás érdekes és az átélést segítő eleme, ahogy a tervezők a látogatókat végigvezető bemutató-sétány padozatát elemelték a szobák kazettás-parketta padlójától. Az étkezőszoba installációja is remek. Az értékörzöműemléki felújításban pontosan érzékelhető a nagyvonalú, korszerű, kortárs építészeti magatartás, a hely sajátosságára épülően meghatározott és gyedien találó kiállítási koncepció, az élményszerű látogatóvezetés. Mindemellett a tájékozódást hasznosan támogatja a kastély honlapja. Ez a projekt megbízható alapvetés a további fejlesztésekhez: a példaértékű látogató-turizmusi koncepció megvalósítása bizonyítja, hogy a határmenti elhelyezkedés nem szükségszerűen jelent perifériális helyzetet egy város számára.

A gyulai Harruckern-Wenckheim-Almásy kastély szakszerűen előkészített, helyesen értelmezett, a történeti részek és a kortárs értelmező elemek segítségével egységes, a teljes épületet értően bemutató példaértékű helyreállítást az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság ICOMOS-Díjjal ismeri el.

Közreműködők:

Balogh Csaba	építész tervező
Becsyné dr. Szabó Márta	címzetes főjegyző
Béres István	létesítményfelelős, főépítész
Dombi Idlikó	igazgató
Földes és Társai Építésziroda Kft / Földes László és Balogh Csaba	építészeti tervezés
Gere László	régészeti kutatás
Gyula Város Önkormányzata	építtető
Kónya István	alpolgármester
Magyar Kastélyprogram Kft. / Virág Zsolt	projektmenedzser
Modinvest Építőipari– Beruházó- és Kereskedelmi Kft. / Németh Miklós	épület kivitelezés fővállalkozó
Németh Miklós	kivitelező /Modinvest
Stilfa-MI Kft.	Kiállítás építés
Sz. Szilágyi Gábor, Lukács Zsófia	kiállítás kurátora
Szilágyi Gábor	kurátor
Szlabey Balázs	belsőépítész
Velladics Márta (Haris Andrea, Kovács Klára, Somorjay Selysette, M. Bán Beatrix, M. Nagy Éva, Tarbay Anna Mária)	műemléki épületkutatás
Virág Zsolt	projekt menedzser
Zvara Zoltán	műszaki ellenőr

A Díjat átvették:

Görgényi Ernő	polgármester
Földes László	vezető építész, tervező